

زمان میلادی	زمان هجری	سلسله	پادشاه	رویدادها	پایتخت
حدود ۷۲۰ تا ۵۵۰ پیش از میلاد		مادها	دیا اکو	دیاکو هفت قبیله آریایی را در شهر هگمتانه متحد میکند.	هگمتانه
			فره ورتیش		
			هوخستره		
			آزی دهاگ		
۶۷۵ تا ۳۳۰ قبل از میلاد		هخامنشیان	کوروش	از بین بردن مادها - فتح بابل و دادن اجازه برای ساخت معبد به یهودیان - فتح لیدی - استقرار حکومت بزرگ پارسی - انتشار منشور حقوق بشر	شوش، هگمتانه، سارد، تخت جمشید
			کمبوجیه	کمبوجیه پسر کوروش به سلطنت می رسد، فتح مصر	
			گنومات	در نبود کمبوجیه، گنومات مغ خود را به جای بردیا برادر کمبوجیه معرفی می کند و به حکومت می رسد و کمبوجیه نیز دور از وطن می میرد. گنومات مردم را مجبور به پذیرفتن دین خودش می کند.	
			داریوش	فتنه گنومات توسط داریوش و متحدان خاموش می شود، شورش های مختلف در کشور فرو نشانده می شوند، ایرانیان در ماراتن از یونانیان شکست می خورند، داریوش دستور شروع به ساخت تخت جمشید را می دهد، ایران در زمان داریوش قدرتمند می شود و سیستم هایی مثل مثل تقسیم کشور به چند استان متفاوت و پست (چاپار) برای اولین بار به کار می افتند.	
			خشایارشا	ایران به یونان حمله می کند و یونانیان برای به دست آوردن فرصت بیشتر برای ساخت یک نیروی دریایی بزرگ، سپاهی را به تنگه ترموفیل می فرستند تا سپاه بزرگ خشایارشا را معطل کند. سپاه خشایار شاه پس از صرف وقت برای شکست دادن آن سپاه در کنار جزیره سالامیس به جنگ یونانیان می رود اما در جنگ دریایی سالامیس شکست سختی از یونانیان میخورد.	
اردشیر درازدست، خشایارشا دوم، سغدیان، داریوش دوم، اردشیر دوم، اردشیر سوم، ارشک	هخامنشیان به تدریج ضعیف می شوند				
داریوش سوم	علی رغم مقاومت هایی مانند مقاومت آریوبرزن در نقاط مختلف کشور، سرانجام اسکندر مقدونی به کمک یونانی ها و مقدونی ها ایران را فتح می کند و تخت جمشید را آتش می زند، پایان کار هخامنشیان				
۳۳۴ تا ۱۲۶ قبل از میلاد		سلوکیان	سلوکوس اول، دوم و...، آنتیوخوس اول، دوم و... و...	سلوکیان، یونانیان جانشین اسکندر بودند که مردم ایران را وادار به قبول فرهنگ یونانی و استفاده از زبان یونانی می کردند.	سلوکیه
۲۴۸ قبل از میلاد تا ۲۲۶ میلادی		اشکانیان	اشک اول	پارت ها به رهبری اشک اول حکومت کوچکی را در مقابل سلوکیان یونانی تشکیل می دهند.	نیسا، صد دروازه
			اشک دوم، سوم و...	بالاخره به همت اشکهای بعدی سلوکیان به طور کامل از ایران پاک می شوند - در این دوران جنگ هایی میان ایران و روم صورت می گیرد که اکثرا به سود ایران به پایان می رسند. در یکی از معروف ترین این جنگ ها کراسوس سردار رومی که برای فتح کل ایران به راه افتاده بود، شکست سختی از سورنا سردار ایرانی می خورد. مرزهای ایران در زمان اشک نهم به بیشترین حدود خود در طول تاریخ اشکانی رسیدند. سواران پارتی در تیراندازی مشهور بودند و می توانستند بر روی اسب، به هر جهتی تیراندازی کنند.	
۲۲۶ تا ۶۴۲ میلادی		ساسانیان	اردشیر بابکان	اردشیر از نوادگان ساسان بر پایه ی تعالیم زردشتی در ایران شورش می کند و آخرین اشک را از پا در می آورد و سلسله ساسانی را تشکیل می دهد. ساسانیان خود را جانشینان هخامنشیان معرفی می کردند.	تیسفون
			شاپور اول	شاپور اول، در مقابل والریانوس امپراتور روم به پیروزی بزرگی می رسد. والریان اسیر می شود و شاپور برای تحقیر او، از او به عنوان چهارپایه ای برای سوار شدن بر اسبش استفاده می کند.	
			هرمز اول، بهرام اول، بهرام دوم، نرسی، هرمز دوم		
			شاپور دوم (ذوالاکتاف)	در حمله ای سخت اعراب را شکست می دهد و به روایتی کتف آنان را سوراخ می کند.	
			اردشیر دوم، شاپور سوم، بهرام چهارم، یزدگرد، بهرام پنجم (بهرام گور)، یزدگرد دوم، هرمز سوم، پیروز، بلاش	انقراض روم غربی بر اثر حمله قبایل وحشی	
			قباد اول (دوره اول)	در زمان قباد آیین مزدک گسترش زیادی پیدا می کند. تا جایی که خود قباد نیز به آیین مزدکی در می آید و مزدکی را آیین کشور اعلام می کند. آیین مزدکی توسط مزدک پسر بامداد گسترش پیدا می کند. تعالیم مزدکی آیین ها و دستورات مشکلی داشته اند و شبیه به تعالیم کمونیستی بوده اند.	
			زاماسب	برای مدتی سلطنت از دست قباد به زاماسب منتقل می شود. گفته می شود که زاماسب مرد عادل بوده است.	
			قباد اول (دوره دوم)	در این دوران وقتی قباد دوباره به سلطنت رسید به خاطر ترس از قدرت موبدان علاقه چندانی به آیین مزدکی نشان نداد	
			خسرو اول (انوشیروان)	پس از قباد، انوشیروان، معروف به انوشیروان دادگر که وزیر دانایش بوزرجمهر (بوزرجمهر) یا بزرگمهر نام داشت به سلطنت رسید. در زمان انوشیروان کتاب کلیله و دمنه از هند به ایران آورده و ترجمه شد. انوشیروان همچنین مزدکیان را قلع و قمع کرد و آنان را اعدام و یا زندانی کرد. پیامبر اسلام(ص) در این دوران متولد می شود.	
			هرمز چهارم		
خسرو پرویز	بارید موسیقیدان ایرانی در این دوره زندگی می کرد. هجرت پیامبر از مکه به مدینه در دوران خسرو پرویز بود. خسرو پرویز نامه پیامبر به او برای دعوت به اسلام را پاره کرد. در دوران خسرو بهرام ششم یا بهرام چوبین که یک ژنرال ارتش بود حکومت را از شاه گرفت و خسرو پرویز به روم شرقی گریخت و امپراتور روم، به او کمک کرد و حکومت را از بهرام باز پس گرفت و به او داد. پس از این که شاه جدید روم شاه قبلی را کشت و به حکومت رسید، خسرو پرویز به خونخواهی از امپراتوری که به او کمک کرده بود، قسمتهایی از روم را اشغال کرد اما دوباره آنها را از دست داد.				

			قباد دوم، اردشیر سوم، شیرویه، ملکه پوراندهخت، هرمز پنجم		
--	--	--	---	--	--

				یزدگرد سوم	یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی بود که در سن جوانی به حکومت رسید. زمانی که او به حکومت رسید، ایران در وضعیت آشفتگی قرار داشت. اعراب نیز پس از مدتی حمله به ایران را شروع کردند. بین یزدگرد و عمر در این دوران نامه هایی نیز رد و بدل شد و سرانجام سپاه ایران به فرماندهی رستم فرخزاد در محل قادسیه از سپاه اعراب مسلمان شکست خورد. به زودی نسیفون توسط اعراب فتح شد و ایرانیان به تدریج به اسلام گرویدند. یزدگرد که فراری شده بود به دست فردی ناشناس در نواحی مرو کشته شد.
	قرن اول و دوم هجری قمری	امویان و عباسیان	خلفای اموی و عباسی		پس از خلافت عمر، عثمان و حضرت علی (ع)، امویان حکومت کرده و پس از چندی ضعیف شدند، عباسیان به کمک ابومسلم خراسانی (بهزادان) و ایرانیان همیار او (سپاه جامگان)، خلافت را به دست آوردند اما بعد ابومسلم را کشتند و حکومتی ظالم تر از امویان به وجود آوردند. بعدها قیام هایی از جمله قیام المقنع نیز علیه عباسیان صورت گرفت که سرکوب شد.
	نیمه اول قرن سوم هجری	طاهریان	طاهر ذوالیمینین		طاهر از سرداران مامون بود که در خراسان حکومتی مستقل تشکیل داد. طاهر در چند جنگ خوارج را شکست داد. طاهر به تدریج سیستان و ماورالنهر را نیز تصرف کرد و آن مناطق را امن و آرام کرد. قیام سرخ جامگان به رهبری بابک خرمدین در آذربایجان علیه خلافت عباسی در همان زمان صورت گرفت. همچنین مازیار نیز در این دوران در طبرستان قیام کرد که توسط طاهریان سرکوب شد.
	اواسط قرن سوم هجری	علویان	امیران دیگر تا محمدبن طاهر		حکومت طاهریان در زمان محمد بن طاهر توسط یعقوب لیث صفاری سرکوب شد.
	نیمه دوم قرن سوم هجری	صفاریان	داعی کبیر ناصر کبیر		علویان از نسل امام حسن (ع) بودند و در طبرستان و دیلم حکومت تشکیل دادند. علویان به دست سامانیان نابود می شوند
	قرن چهارم هجری	سامانیان	یعقوب لیث صفاری عمرولیث		انقراض طاهریان توسط یعقوب- سرکوب خوارج - جنگ یعقوب با خلیفه عباسی و شکست جنگ با امیر اسماعیل سامانی بر اثر توطئه خلیفه - اسارت عمرولیث توسط خلیفه و قتل او در زندان بغداد - پس از او صفاریان به طور ضعیفی حکومت کوچکی در اختیار داشتند.
	قرن چهارم هجری	آل زیار	امیران سامانی اسماعیل امیران سامانی		وزیرانی چون جیهانی و بلعمی - بزرگاتی چون رودکی، ابوعلی سینا، ابوریحان بیرونی - قدرت گرفتن تدریجی سپهسالاران
	قرن چهارم هجری	آل بویه	مرداویج وشمگیر		حمله سامانیان به آل زیار - آل زیار به جز گرگان همه متصرفات خود را از دست می دهند.
	اواسط قرن چهارم تا اواسط قرن پنجم هجری	غزنویان	علی، حسن، احمد		شکست دادن خلیفه عباسی و به زندان افکندن او
	اواسط قرن پنجم تا اواخر قرن ششم هجری	سلجوقیان	عضد الدوله سایر امیران آل بویه		کمک به عمران و آبادانی کشور و ساخت و ساز و کمک به کشاورزان تجزیه و ضعف حکومت آل بویه
	اواسط قرن پنجم تا اواخر قرن ششم هجری	خوارزمشاهیان	آلپتکین سبکتکین سلطان محمود غزنوی سلطان مسعود		گسترش حکومت غزنوی - زندگی بابا طاهر عریان فتح سرزمین های بازماندگان صفاریان - تصرف قسمتی از قلمرو آل بویه - حمله محمود به هند - وزارت حسنک وزیر - زندگی ابوالقاسم فردوسی طوسی سراینده شاهنامه قتل حسنک وزیر - شکست از سلجوقیان در جنگ دندانقان
	اواسط قرن پنجم تا اواخر قرن ششم هجری	خوارزمشاهیان	طغرل آل ب ارسلان		پیروزی بر مسعود غزنوی در جنگ دندانقان - براندازی بقایای آل زیار - براندازی آل بویه - تأیید توسط خلیفه بغداد - وزارت عمید الملک و ابوالقاسم جوینی - زندگی ناصر خسرو قبادیانی
	اواسط قرن پنجم تا اواخر قرن ششم هجری	خوارزمشاهیان	ملکشاه سلطان سنجر شاهان دیگر سلجوقی		پیروزی بر روم شرقی (بیزانس) در جنگ ملازگرد و اسیر کردن امپراتور روم - وزارت خواجه نظام الملک مرزهای سلجوقی از چین تا ترکیه امروزی پیش می رود - وزارت خواجه نظام الملک - تاسیس مدارس نظامیه - دوران قدرت حسن صباح سردهسته اسماعیلیان آن زمان در غرب در قلعه الموت - تهیه تقویم جلالی توسط خیام و رسمی شدن تاریخ هجری شمسی در کشور در کنار تاریخ هجری قمری که بعدها دوباره تا زمان رضاخان فراموش شد
	اواسط قرن پنجم تا اواخر قرن ششم هجری	خوارزمشاهیان	قطب الدین محمد اتسز، ارسلان، سلطانشاه، تکش		سرکوب سرکشی های داخلی قدرت گرفتن اتابکان - تجزیه حکومت سلجوقیان - تهاجم قراختاییان، غزها و خوارزمشاهیان - زندگی شهاب الدین سهروردی، شیخ اشراق
	اواسط قرن پنجم تا اواخر قرن ششم هجری	ایلخانان	سلطان محمد جلال الدین		زندگی نظامی گنجوی (گنجه ای) تصرف سرزمین قراختاییان و همسایه شدن با مغولان - غارت کاروان مغول در شهر مرزی اترار، مطالبه قاتلین از طرف چنگیز، مخالفت سلطان محمد به خواست ترکان خاتون مادرش - حمله مغولان به ایران، فرار سلطان محمد به جزیره آبسکون در دریای مازندران - زندگی عطار نیشابوری جنگ ها و تعقیب و گریز های طولانی جلال الدین با سپاهیان مغول و مقاومت در برابر چنگیز در شهرهای مختلف
	نیمه اول قرن هفتم تا نیمه اول قرن هشتم میلادی	ایلخانان	چنگیز خان هلاکو اباقا، تکودار، ارغون، گیخاتو، پایدو غازان الجایتو (محمد خدابنده) ابوسعید		حمله به نواحی مختلف ایران و قتل و کشتار فراوان و آتش زدن کتابخانه ها و... - چنگیز در پایان عمر متصرفاتش را به فرزندانش جوجی، تولوی، اکتای و جغتای می سپارد سرکوب اسماعیلیان، انقراض عباسیان، ساخت رصدخانه مراغه
	اواسط قرن هشتم	دولت های محلی و هرج و مرج	حکام محلی		زندگی سعدی - زندگی مولانا جلال الدین محمد بلخی رومی مشهور به مولوی مسلمان شدن غازان - وزارت خواجه رشید الدین فضل الله همدانی در دربار غازان گرایش مغولان به تشیع - زندگی عبید زاکانی قتل خواجه رشید الدین فضل الله - سقوط ایلخانیان
	اواخر قرن هشتم و قرن نهم هجری	تیموریان	تیمور لنگ شاهرخ		حکومت سربداران در این دوره بود که تعالیم اولیه آن به وسیله شیخ خلیفه گسترش یافت و پس از آن که او را به دار آویختند و گفتند او خود، خود را به دار آویخته، شیخ حسن جویری، شاگردش، راهش را ادامه داد. پس از آن، قیام مردم باشتین رخ داد و مردم به رهبری وجیه الدین مسعود و عبدالرزاق، شیخ حسن جویری را از زندان آزاد و حکومت سربداران را تشکیل دادند. سربداران بعدا به دست تیمور از بین رفتند.

۱۳۸۴ تا ۱۵۰۰ میلادی	اواخر قرن هشتم و قرن نهم هجری	تیموریان	تیمور لنگ شاهرخ	هرات (از زمان شاهرخ)	تیمور که خود را از بستگان چنگیز معرفی می کرد، در سه بورش سه ساله و پنج ساله و هفت ساله به ایران حمله کرد و ایران را تصرف کرد - زندگی حافظ شیرازی بنای مسجد گوهرشاد به سفارش همسر شاهرخ، گوهرشاد آغا - زندگی بایسنقر فرزند شاهرخ ساخت رصدخانه سمرقند - زندگی عبدالرحمان جامی شاعر فارسی گوی - قیام مارتین لوتر و رنسانس و به وجود آمدن فرقه پروتستان در مسیحیت و آغاز قرون جدید - زندگی افرادی چون لنوناردو داوینچی، نیوتون و پاسکال در اروپا
---------------------	-------------------------------	----------	-----------------	----------------------	--

	اضمحلال تیموریان	سلطان حسین بایقرا			
تبریز، قزوین، اصفهان	سلطنت شاه اسماعیل صفوی از نوادگان شیخ صفی اردبیلی با پشتیبانی ترکان قزلباش در تبریز- اعلام شیعه به عنوان مذهب رسمی - پایتختی تبریز - پیروزی بر آق قویونلو ها که خود قبلاً قراقویونلو ها را نابود کرده بودند - پیروزی بر ازبکان - جنگ چالدران با عثمانی و شکست ایران در آن به خاطر نداشتن توپ - مرگ اسماعیل بر اثر بیماری حصبه- اوج قدرت اسپانیا در اروپا	اسماعیل			
	پیروزی بر ازبکان - جنگ با عثمانی و سرانجام انعقاد قرارداد صلح آماسیه - گسترش مذهب پروتستان در اروپا	تهماسب اول			
	هرج و مرج در حکومت - سلطنت اسماعیل دوم پسر تهماسب و محمد خدابنده برادر اسماعیل دوم - زندگی محتشم کاشانی - حکومت اکبر شاه گورکانی در هند	اسماعیل دوم محمد خدابنده			
	سفر برادران شرلی به ایران و تاسیس کارخانه های توپ سازی به کمک آنها - پیروزی بر ازبکان - انتقال پایتخت ایران از قزوین به اصفهان - جنگهای بیست و سه ساله ایران و عثمانی و پیروزی ایران- رهایی بحرین و هرمز و گمبرون(بندرعباس) از دست پرتغال- ساخت عالی قاپو و سی و سه پل و...- زندگی میرعماد، کمال الدین بهزاد، رضا عباسی، شیخ بهایی، میرداماد، ملاصدرا، علامه مجلسی-تاسیس کمپانی هند شرقی	شاه عباس	صفویان	۹۰۷ تا ۱۱۳۵ هجری قمری	۱۵۰۱ تا ۱۷۲۲ میلادی
کشفیات علمی گالیله - حکومت لونی چهاردم و اوج اقتدار فرانسه - کشف قانون جاذبه توسط نیوتون در انگلستان - جنگ داخلی انگلستان و پیروزی لیور کرامول و تاسیس جمهوری که تنها تا زمان مرگ او پایدار بود - حکومت پتر کبیر در روسیه - آغاز به ساخت بنای تاج محل در هند به دستور شاه جهان	شاه صفی، شاه عباس دوم، شاه سلیمان				
شورش افغانها در هرات - حمله محمود افغان به ایران - شکست سپاه صفوی از افغانها - محاصره اصفهان و قحطی شدید در اصفهان - تسلیم تاج سلطنت به محمود توسط شاه سلطان حسین و غارت اصفهان- صفویان سالها بعد تنها اسما حکومت می کردند یا نایب السلطنه بودند. شاههای بعدی صفوی، شاه تهماسب دوم، شاه عباس سوم، میر سید محمد و شاه اسماعیل سوم هستند	شاه سلطان حسین				
اصفهان	غارت کشور - تصرف قسمت های شمالی ایران توسط روس ها	محمود افغان	افغان ها	۱۱۳۵ تا ۱۱۴۲ هجری	۱۷۲۲ تا ۱۷۲۹ میلادی
	قتل محمود توسط اشرف پسر عمویش- شکست اشرف از نادر و کشته شدن در راه فرار در بلوچستان	اشرف افغان			
مشهد	قدرت گرفتن نادر به عنوان سردار سپاه تهماسب دوم صفوی-پیرون راندن افغان ها- عزل حکومت از تهماسب دوم و دادن آن به پسرش شاه عباس سوم به بهانه جنگ خودسرانه از ایران -سلطنت نادر در شورای دشت مغان- فتح قندهار و خوارزم و بخارا -جنگ کرنال با محمد شاه گورکانی هند به بهانه تحویل ندادن افغانیان فراری و گرفتن کوه نور و دریای نور از هندیان - قتل نادر توسط سپاهیان به خاطر تندخویی-حکومت کوتاه علیقلی خان عادلشاه، ابراهیم خان و شاهرخ که در دوران قدرت نابینا نیز شد در مشهد	نادر شاه افشار و جانشینانش	افشاریان	۱۱۴۸ تا ۱۱۶۱ هجری قمری	۱۷۳۶ تا ۱۷۵۰ میلادی
شیراز	غلبه کریم خان از سران سپاه نادر بر مدعیان دیگر مانند آزاد خان افغان در جنگ خشت و محمدحسن خان قاجار - به اسارت بردن آقا محمد خان - قدرت کریم خان تحت نام وکیل الرعایا و دادن نام پادشاه به اسماعیل سوم - جنگ با عثمانی و فتح بصره- سرکوب میر مهنا که در منطقه خارک با اخراج هلندی ها به قدرت رسیده بود - اختراع ماشین بخار و انقلاب صنعتی در انگلستان و اروپا- استقلال آمریکا - ادامه حکومت کوچک شاهرخ در مشهد	کریم خان زند	زندیه	۱۱۷۱ تا ۱۲۰۹ هجری قمری	۱۷۹۵ تا ۱۷۵۰ میلادی
	انقلاب کبیر فرانسه علیه لونی شانزدهم - حکومت کوتاه لطفعلی پس از ادعای سلطنت توسط عموهایش، صادق خان و زکی خان	لطفعلی خان زند			
تهران	فرار آقا محمد خان که پس از شکست پدرش محمدحسن خان از کریم خان در قلعه کریم خان زندانی شده بود- پیوستن به قوش در استرآباد (گرگان) و غلبه بر برادرانش - غلبه بر لطفعلی خان به خاطر خیانت حاج ابراهیم خان کلانتر به لطفعلی - تعقیب لطفعلی در کرمان و بم و محاصره این دو شهر و قتل عام فجیع مردم کرمان و سرانجام قتل لطفعلی - جنگ با حاکم گرجستان و قتل عام در تفلیس - کشته شدن به دست دو تن از خدمتکارانش که قرار بود فردا کشته شوند در راه دومین سفرش به تفلیس	آقا محمد خان		۱۱۷۴ تا ۱۱۷۶	۱۷۹۵ تا ۱۷۹۷
	رفتن فتحعلی برادرزاده آقامحمدخان از شیراز به تهران و سلطنتش به کمک حاج ابراهیم خان کلانتر - غلبه بر علی قلی خان عمویش و سایر مخالفان - در آب جوش انداختن و قتل حاج ابراهیم خان کلانتر - سفارت سر جان ملکم انگلیسی در ایران - قرارداد دوستی ایران با انگلیس - عمل نکردن انگلیس به قول هایش پس از حمله روسیه - کمک جستن ایران از ناپلئون بناپارت در فرانسه - قرارداد فین کن اشتاین با فرانسه که طبق آن فرانسه بتواند از راه ایران به هند نیرو بفرستد و ایران از فرانسه اسلحه و کمک در برابر روسیه دریافت کند و فرستادن ژنرال گاردان به ایران در همین راستا - عمل نکردن فرانسه به عهدش به خاطر بستن عهدنامه دوستی تیلسیت با روسیه و بازگشت ژنرال گاردان در میان جنگ ایران و روسیه - دوستی دوباره ایران و انگلیس با فرستادن سر هارفوردجونز به ایران و بسته شدن عهدنامه مجمل که به موجب یک بند آن انگلستان در مقابل حمله کشورهای اروپایی به ایران، ایران را پشتیبانی می کند- آمدن سر گور اوزلی همراه میرزا بوالحسن خان ایلیچی که نماینده ایران در انگلستان بود به ایران و عدم همکاری انگلیس و معطل کردن ایرانی ها تا زمان پایان جنگ اول ایران و روسیه و سپس امضای قرارداد جدیدی به نام عهدنامه ی مفصل با انگلیس که طبق آن ایران در حفظ هند و انگلیس در تسلیحات یکدیگر را یاری کنند - عمل نکردن انگلیس به عهدنامه به خاطر دوستی با روسیه - حمله روسیه به ایران در راستای عمل به وصیت پتر کبیر برای رسیدن به آبهای گرم - شکست سخت سپاه ایران به سرکردگی عباس میرزا در اصلاندوز و نبردهای دیگر و فتح تبریز توسط روسها و قرارداد گلستان و از دست دادن گرجستان و گنجه و شیروان و باکو و... - جنگ دوم ایران و روس به تحریک روسیه از یک سو و فتوای علما از سوی دیگر و علی رغم مخالفت قائم مقام، وزیر شاه با جنگ - شکست سپاه ایران به فرماندهی عباس میرزای ولیعهد در اثر کمی قوا و نبود امکانات و دسیسه های انگلیسی ها و شکست در جنگ مهم اصلاندوز علی رغم پیروزی های اولیه و امضای قرارداد ترکمانچای و از دست دادن ارمنستان و آذربایجان و ... - قرارداد آخال با دولت روسیه که به موجب آن قسمت هایی از شمال خراسان و ترکمنستان به روسیه واگذار می شد - ماجرای زورگویی گریبادوف روسی در ایران و ریختن مردم به خیمه اش و قتل او - اعتراض روسها به قتل گریبادف و عذرخواهی هیئت ایرانی به ریاست خسرومیرزا - مرگ عباس میرزا، ولیعهد فتحعلی شاه قبل از رسیدن به پادشاهی	فتحعلی شاه	قاجاریه	۱۱۷۶ تا ۱۲۱۳	۱۷۹۷ تا ۱۸۳۴
	سلطنت محمد شاه فرزند عباس میرزا به کمک میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی و سرکوب و کور کردن علی شاه عمویش که در تهران مدعی سلطنت بود - قتل قائم مقام، صدر اعظم، توسط محمد شاه علی رغم سوگندی که در حرم امام رضا برای عباس میرزا پدرش خورده بود - صدر اعظمی میرزا آغاسی (آقاسی) - امضای قرارداد ارزنه الروم با عثمانی و تعیین مرزهای دو کشور پس از تلاش های سه ساله میرزا تقی خان امیرکبیر به عنوان نماینده ایران- کور کردن خسرو میرزا برادر شاه - طغیان کامران میرزا والی هرات - محاصره هرات توسط محمدشاه و ترک محاصره تحت فشار انگلیسی ها	محمد شاه		۱۲۱۳ تا ۱۲۲۶	۱۸۳۴ تا ۱۸۴۸

	سلطنت محمد شاه فرزند عباس میرزا به کمک میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی و سرکوب و کور کردن علی شاه عمویش که در تهران مدعی سلطنت بود - قتل قائم مقام، صدر اعظم، توسط محمد شاه علی رغم سوگندی که در حرم امام رضا برای عباس میرزا پدرش خورده بود - صدر اعظمی میرزا آغاسی (آقاسی) - امضای قرارداد ارزنه الروم با عثمانی و تعیین مرزهای دو کشور پس از تلاش های سه ساله میرزا تقی خان امیرکبیر به عنوان نماینده ایران- کور کردن خسرو میرزا برادر شاه - طغیان کامران میرزا والی هرات - محاصره هرات توسط محمدشاه و ترک محاصره تحت فشار انگلیسی ها	محمد شاه		۱۲۱۳ تا ۱۲۲۶	۱۸۳۴ تا ۱۸۴۸
--	--	----------	--	--------------	--------------

<p>سلطنت ناصرالدین شاه فرزند محمدشاه - صدارت اعظمی میرزا تقی خان فراهانی (امیر کبیر)، فرزند آبدارچی قائم مقام - وقوع فتنه سید علی محمد باب و سرانجام تیرباران او به دستور امیرکبیر - ظهور میرزا حسینعلی نوری ملقب به بهاء در ادامه فتنه بابیه و به وجود آمدن مذهب دروغین بهائیت - تاسیس مدرسه دارالفنون توسط امیرکبیر - انتشار روزنامه وقایع اتفاقیه توسط امیرکبیر که بعدها به دولت علییه تغییر نام یافت - اصلاحات اقتصادی و سیاسی امیرکبیر - خلع صدارت امیرکبیر به تحریک مادر شاه جهان خانم مهد علیا (در واقع مهد علیای دوم، چون مهد علیای اول ماه رخسار خانم مادر فتحعلی شاه بود)، میرزا آقاخان نوری و انگلیسی ها - گرفتن حکم قتل امیرکبیر از ناصرالدین شاه در حال مستی و قتل امیر کبیر با زدن رگ او پس از دو سال صدارت اعظمی در حمام فین کاشان - صدارت میرزا آقاخان نوری - ظهور سید جمال الدین اسدآبادی و تعالیم ضد استعماری او در هند، ایران، مصر و غیره و سرانجام تبعیدش به عثمانی - تصرف هرات توسط ایران و اشغال خارک و بوشهر و خرمشهر توسط انگلیسی ها در اعتراض به این کار به خاطر منافعشان در هند - امضای قرارداد پاریس میان ایران و انگلستان که افغانستان را مستقل می شناخت - جدایی منطقه ترکمنستان از ایران - جدایی قسمت پاکستان از ایران - جنگ داخلی آمریکا میان ایالات شمالی و جنوبی بر سر الغای بردگی که سرانجام به پیروزی شمالی ها و الغای برده داری انجامید - اعطای امتیاز رویتر که به موجب آن راه آهن و معادن و جنگل ها و گمرک ایران و چند چیز دیگر به انحصار رویتر یهودی انگلیسی در می آمد و لغو قرارداد بر اثر مخالفت های روحانیون و مردم - قرارداد توتون و تنباکو میان ایران و تالیوت انگلیسی که تنباکوی ایران را برای تالیوت منحصر می کرد و در مقابل پانزده هزار لیر انگلیس و یک چهارم سود سالانه از سوی تالیوت به ایران داده می شد، مخالفت مردم و میرزا حسن شیرازی و میرزا حسن آشتیانی و فتوای تحریم توتون و تنباکو توسط میرزای شیرازی و اطاعت مردم و سرانجام لغو قرارداد - قتل ناصرالدین شاه توسط میرزا رضای کرمانی شاگرد سید جمال الدین اسدآبادی</p>	<p>ناصرالدین شاه</p>	<p>۱۸۹۶ تا ۱۸۹۸</p>	<p>۱۲۲۶ تا ۱۲۷۵</p>	<p>۱۸۹۶ تا ۱۹۰۶</p>
<p>سلطنت مظفرالدین شاه بیمار پس از مدتی طولانی ولایت عهدی - مسموم شدن سید جمال الدین اسدآبادی در استانبول عثمانی و شهادت او - انعقاد قرارداد نفت داری که نفت آینده ایران را برای شصت سال به داری انگلیسی می داد - به چوب بستن عده ای از بازرگانان به خاطر گرانی قند - اعتراض مردم و تحصن در حرم شاه عبدالعظیم معروف به مهاجرت صغری و طلب ساخت عدالتخانه و عزل عین الدوله و مسیو نوز بلژیکی و اجرای احکام اسلام - تسلیم دولت و پایان تحصن - قیام دوباره مردم و قتل طلبه ای به نام سید عبدالحمید و مهاجرت عده ای از روحانیون به قم معروف به مهاجرت کبری - فشار مردم و سرانجام صدور فرمان مشروطیت در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ مصادف با ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۲۴ ه.ق و عزل عین الدوله - صدراعظمی نصرالله خان مشیرالدوله به جای صدر اعظم قبلی - مرگ مظفرالدین شاه ده روز پس از امضای قانون اساسی</p>	<p>مظفرالدین شاه</p>	<p>۱۹۰۶ تا ۱۹۰۹</p>	<p>۱۲۷۵ تا ۱۲۸۵</p>	<p>۱۹۰۶ تا ۱۹۰۹</p>
<p>تدوین متمم قانون اساسی و بند نظارت پنج مجتهد بر مصوبات مجلس که پیشنهاد شیخ فضل الله نوری بود - چاپ صور اسرافیل توسط میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل و چاپ مقالات علامه دهخدا در آن - امتناع شاه از امضای متمم و سرانجام امضای آن پس از اعتراضات فراوان - سوء قصد نافرجام به جان شاه - به توپ بستن مجلس توسط لیاخوف و انحلال مجلس و تبعید آیت الله طباطبایی و بهبهانی و غارت مشروطه خواهان و قتل میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل و ملک المتکلمین در باغشاه و تبعید دهخدا و آغاز استبداد صغیر - قیام ستارخان و باقرخان در تبریز - محاصره تبریز توسط سپاه عین الدوله و ترک محاصره پس از چند ماه - فتح تهران و شورای بهارستان و جایگزینی احمدشاه به جای پدرش - تبعید محمدعلی شاه به روسیه با مقرری سالی صد هزار تومان (این مقرری پس از آن که مدتی بعد محمدعلی شاه با کمک ترکمن ها برای پس گرفتن سلطنت به ایران بازگشت و شکست خورد قطع شد) - به نفت رسیدن نخستین چاه نفت ایران در مسجدسلیمان در ۵ خرداد ۱۲۸۷</p>	<p>محمدعلی شاه</p>	<p>۱۹۰۹ تا ۱۹۲۵</p>	<p>۱۲۸۵ تا ۱۲۸۷</p>	<p>۱۹۰۹ تا ۱۹۲۵</p>
<p>انتخاب احمدشاه برای سلطنت و اعدام شیخ فضل الله در دادگاه محاکمه مخالفان مشروطه - امضای قرارداد ۱۹۰۷ که طبق آن شمال ایران به روسیه و جنوب به انگلیس داده می شد و مرکز بی طرف می ماند - نیابت سلطنت عضدالملک به سبب کمی سن احمدشاه - دعوت مورگان شوستر آمریکایی و یالمارسن سوندی به ایران - نیابت سلطنت ناصرالملک - تعطیل و انحلال مجلس توسط ناصرالملک و اخراج مورگان شوستر - تجاوز روسیه و انگلیس به ایران و به گلوله بستن حرم امام رضا (ع) توسط روس ها و مقاومت های مردم در جنوب در مقابل انگلیسی ها از جمله مقاومت رنيسعلی دلواری در ناحیه تنگستان و دشتستان - سلطنت احمدشاه و ولایت عهدی محمد حسن میرزا - وقوع جنگ جهانی اول (۱۹۱۴ تا ۱۹۱۸) به بهانه قتل ولیعهد اتریش در بوسنی میان آلمان، اتریش مجارستان، ایتالیا به عنوان دول محور یا متحدین و انگلیس، فرانسه و روسیه به عنوان متفقین، یک سال پس از شروع جنگ ایتالیا به متفقین پیوست و عثمانی به متحدین پیوست، کشورهایمانند رومانی و صربستان و یونان نیز با متفقین و بلغارستان نیز با متحدین بودند - اشغال ایران توسط انگلستان در جنوب و روسیه در شمال - وقوع انقلاب روسیه علیه تزارها و خروج نیروهای روس از ایران - سلطه کامل انگلیس بر ایران - پیروزی پایانی متفقین و اجلاسی بین سران متفقین در ورسای برای تقسیم غنایم و تعیین آینده ی جهان - شکست مبارزه وثوق الدوله برای قرارداد ۱۹۱۹ که مبنی بر تحت الحمایه انگلستان شدن ایران بود و نخست وزیری مشیرالدوله پیرنیا - پایان جنبش دموکرات آذربایجان با قتل شیخ محمد خیابانی در تبریز - کودتای سید ضیاءالدین طباطبایی و رضاخان در ایران در سوم اسفند (سه حوت) ۱۲۹۹ - نخست وزیری سیدضیاء و کابینه سیاه و فرماندهی کل قوای رضا خان میرپنج و وزارت جنگ او - حمایت عارف قزوینی و عشقی از سیدضیاء - ترک ایران توسط ژنرال آبرونساید انگلیسی - برکناری سید ضیاء توسط احمد شاه و به کمک رضاخان و دستور احمد شاه به تبعید سیدضیا به خارج از کشور - به دار آویخته شدن دکتر حشمت و تنهایی میرزا کوچک خان و تشکیل جمهوری سرخ گیلان تحت حمایت روسیه کمونیستی - پایان شورش ژاندارمری خراسان به رهبری کلنل محمد تقی خان پسپان در زمان دولت قوام السلطنه - نخست وزیری سردار سپه (رضاخان) - پایان قیام میرزا کوچک خان و بریدن سر او پس از مدتی تعقیب و گریز نیروهای دولتی و میرزا و یکی دو تن از یارانش - قتل اشتباهی واعظ قزوینی به جای ملک الشعراء بهار از طرف عوامل رضاخان سردارسپه - قتل میرزاده عشقی توسط رضاخان - نقشه رضاخان برای برقراری جمهوری و مخالفت مدرس و علما - سیلی بهرامی در جلسه علنی مجلس به مدرس - اعتراضات وسیع مردم و پایان داستان جمهوری</p>	<p>احمد شاه</p>	<p>۱۹۲۵ تا ۱۳۰۴</p>	<p>۱۲۸۷ تا ۱۳۰۴</p>	<p>۱۹۲۵ تا ۱۹۴۱</p>

رویدادها	نخست وزیر	شاه	سلسله	زمان هجری	زمان میلادی
تاجگذاری رضا خان میرپنج بر تخت طاووس پس از رای مجلس موسسان که در تکیه دولت تشکیل شده بود و انتخاب نام پهلوی برای رضاشاه	محمدعلی فروغی (نکاءالملک) - ۱۳۰۴ تا ۱۳۰۵	رضا شاه	پهلوی	۲۵ آذر ۱۳۰۴ تا ۲۵ شهریور ۱۳۲۰	۱۹۲۵ تا ۱۹۴۱
	حسن مستوفی (مستوفی الممالک) - ۱۳۰۵ تا ۱۳۰۶				
زندانی شدن تیمورتاش وزیر دربار و قدرت دوم کشور و قتل او در زندان به وسیله ی آمپول هوای پزشک احمدی	مهدیقلی هدایت) مخبر السلطنه (- ۱۳۰۶ تا ۱۳۱۲				

					تاسیس دانشگاه تهران- تغییر نام بین المللی کشور از پرشیا (Persia) به ایران- قتل سردار اسعد بختیاری – سفر رضاشاه به ترکیه	ذکاء الملک فروغی – ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۴
					اجرای قانون کشف حجاب که به موجب آن زنان ملزم به نداشتن حجاب بودند، در راستای محدودیت های قبلی که داشتن لباس متحدالشکل و کلاه پهلوی را برای مردان اجباری می کرد و داشتن لباس روحانی را منوط به داشتن مجوز از وزارت معارف و معرفی نامه از دو مرجع معتبر می نمود – تعقیب و گریز مردم و آژان ها و سرانجام عملی شدن کشف حجاب – فرار آبرم رئیس نظمی که پس از آن که فهمید که به زودی کشته خواهد شد، به آلمان گریخت و پس از آن اگرچه رضاخان تلاش ها کرد تا او را با طمع و وعده به ایران برگرداند تا نابودش کند، آبرم فریب نخورد و در آلمان باقی ماند – قلع و قمع گروه کمونیستی معروف به پنجاه و سه تن و محکوم کردن پنجاه و یک تن از آنان – ازدواج ولیعهد محمدرضا با فوزیه خواهر ملک فاروق مصری – قتل فرخی یزدی در زندان با امپول هوا – فرستادن علیم الدوله برای قتل نصرت الدوله به وسیله قهوه قجری و جان سالم به در بردن نصرت الدوله – حبس نصرت الدوله در یک اتاق گل گرفته تا مرگ او – آغاز جنگ جهانی دوم با حمله آلمان به لهستان	محمود جم (مدیرالملک) – ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۸
					تاسیس رادیو ملی – پایان کار تاسیس راه آهن شمال تا جنوب – آغاز نزدیکی روابط رضاخان با آلمان و نارضایتی انگلستان از این موضوع – سرانجام برکناری متین دفتری توسط رضاخان به سفارش انگلیسی ها و آمریکایی ها به خاطر همکاری با آلمان	احمد متین دفتری – ۱۳۱۸ تا ۱۳۱۹
					فوت کمال الملک نقاش – فوت پروین اعتصامی – ضعف رضا خان به خاطر همراهی با آلمانی ها و از دست دادن پشتیبانی انگلیسی ها – حمله آلمان به شوروی – اشغال ایران توسط متفقین و پایان سلطنت رضاخان – تبعید رضاخان به جزیره موریس و مدتی بعد ژوهانسبورگ	منصور الملک – ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۰
					وارد کار شدن فروغی به درخواست رضاخان برای به سلطنت رساندن محمدرضا فرزند رضاشاه	ذکاء الملک فروغی - ۱۳۲۰
						علی سهیلی – ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۱
					همکاری قوام با آمریکایی ها برای دور کردن انگلیس – بلوای نان در روز ۱۷ آذر که به تحریک دربار صورت گرفت و با غارت شدن قصر قوام توسط مردم پایان یافت – برخورد تند قوام بعد از شلوغی نان و توقیف همه روزنامه های کشور	احمد قوام (قوام السلطنه) - ۱۳۲۱
						علی سهیلی – ۱۳۲۱ تا ۱۳۲۳
						محمد ساعد - ۱۳۲۳
						سهام السلطان بیات - ۱۳۲۳ تا ۱۳۲۴
					پایان جنگ جهانی دوم – تشکیل سازمان ملل متحد با پایان گرفتن جنگ توسط متفقین	حکیم الملک - ۱۳۲۴
					تشکیل فرقه دموکرات آذربایجان توسط سید جعفر پیشه وری و ایجاد خودمختار آذربایجان با عقاید شدید پان ترکیسم و با حمایت ضمنی توده ای ها و شوروی – اتحاد بین خودمختار آذربایجان و جمهوری کردستان که به دست کومله کردستان ساخته شده بود	صدرالاشراف - ۱۳۲۴
						حکیم الملک - ۱۳۲۴
					قدرت گرفتن آمریکا در ایران با روی کار آمدن قوام – همکاری نزدیک مظفر فیروز فرزند نصرت الدوله با قوام – تشکیل حزب دموکرات توسط قوام برای به دست گرفتن بیشتر قدرت – سفر قوام به روسیه – گفتگوهای جناب اشرف (قوام السلطنه) با استالین و سرانجام توافق روسیه برای خروج نیروهای ارتش سرخ از ایران – ضعف خودمختار آذربایجان پس از خروج نیروهای ارتش سرخ و حمله ارتش به نیروهای فرقه دموکرات آذربایجان و انحلال خودمختار آذربایجان – پایان قانله کردستان و اعدام سران آنان - انتخابات فرمایشی مجلس پانزدهم و رای آوردن حزب دموکرات و یاران قوام السلطنه – وقوع جنگ میان هند و پاکستان	قوام السلطنه – ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۶
					ترور مهاتما گاندی رهبر ملی هند - وقوع جنگ میان اعراب و اسرائیل به دلیل مخالفت اعراب با به رسمیت شناخته شدن کشور اسرائیل	حکیم الملک – ۱۳۲۶ تا ۱۳۲۷
					سفر شاه به لندن و ژنو – بازگشت آیت ... کاشانی از تبعید	عبدالحسین هژیر - ۱۳۲۷
					ترور نافرجام شاه به دست ناصر فخر آریایی و کشته شدن ضارب به دست محافظین – رای نیاوردن قرارداد نفتی پیشنهادی گس گلشایبان میان ایران و انگلیس در مجلس – تاسیس جبهه ملی ایران توسط مصدق و یارانش - تبعید آیت ... کاشانی به لبنان – انتخابات پرتقلب دوره شانزدهم – ترور عبدالحسین هژیر توسط حسن امامی از فداییان اسلام – اعدام حسن امامی – سفر شاه به آمریکا – تصمیم به برگزاری دوباره انتخابات در تهران به خاطر اعتراضات مردم و مصدق – سقوط دولت ساعد با قتل هژیر – افتتاح مجلس سنا	محمد ساعد – ۱۳۲۷ تا ۱۳۲۹

محمد رضا شاه

۲۵ شهریور
۱۳۲۰ تا
۲۲ بهمن
۱۳۵۷

۱۹۴۱ تا
۱۹۷۹

					برگزاری دوباره انتخابات تهران – رای اول تهران به دکتر مصدق – رای نیاوردن دوباره قرارداد گس گلشایبان در مجلس- بازگشت آیت ... کاشانی از تبعید لبنان و استقبال مردم – آوردن جتازہ رضاخان به ایران	منصورالملک - ۱۳۲۹
					نخست وزیری رزم آرا به اصرار آمریکا و انگلیس و علی رغم مخالفت شاه – مخالفت مصدق و کاشانی با رزم آرا – اعتصاب عمومی علیه رزم آرا و تهدید رزم آرا به قتل توسط یک طلبه جوان – ترور رزم آرا توسط خلیل طهماسبی از یاران نواب صفوی و عضو فداییان اسلام	سرلشکر حاجعلی رزم آرا - ۱۳۲۹
					اعلامیه معروف نواب صفوی خطاب به علاء: هوالعزیز، زمامداری ملت مسلمان در خور صلاحیت تو و امثال تو نیست. فوراً برکناری خود را اعلام کن – تصویب ملی کردن صنعت نفت در کمیسیون نفت به ریاست مصدق	حسین علاء – ۱۳۲۹ تا ۱۳۳۰
					رای شاه به نخست وزیری مصدق از روی اجبار – فوت محمدتقی بهار معروف به ملک الشعرا – رای اعتماد مجلس به مصدق – رای مجلس به ملی شدن صنعت نفت – خلع ید انگلیسی ها در پالایشگاه های نفتی ایران – تحریم جهانی نفت ایران تحت فشار انگلیس – سفر مصدق به نیویورک و دفاع از ایران و از ملی شدن نفت و بر علیه انگلستان در مجمع عمومی سازمان ملل – مذاکره مصدق و ترومن رئیس جمهور آمریکا در واشنگتن – مذاکره مصدق و مک گی معاون وزیر امور خارجه آمریکا و توافق آنها برای کمک مالی آمریکا به ایران – دیدار مصدق از مصر در راه بازگشت از آمریکا و استقبال مردم مصر از او - انتخاب چرچیل به نخست وزیری در انگلستان – عزل مک گی از مقامش در وزارت خارجه آمریکا – برگزاری انتخابات مجلس هفدهم همراه با تقلب و درگیری – سفر مصدق به لاهه و دفاع او در مقابل اتهامی که انگلستان به خاطر ملی کردن صنعت نفت به دولت زده بود – بازگشت مصدق به ایران - درخواست مصدق از شاه برای گرفتن اختیار وزارت جنگ برای دفع آشوب و مخالفت شاه – استعفای مصدق	دکتر محمد مصدق – ۱۳۳۰ تا ۱۳۳۱
					اعلامیه تند قوام در رادیو برای تهدید مخالفان – موج اعتراضات مردم – اعلامیه آیت ... کاشانی در روز ۳۰ تیر و ریختن مردم به خیابان ها و پایان دولت سه روزه قوام – رای دادگاه لاهه به نفع مصدق در روز ۳۰ تیر	قوام السلطنه - ۱۳۳۱

<p>نخست وزیر دویاره مصدق این بار با قدرت بیشتر و در اختیار داشتن وزارت جنگ - مرگ استالین در روسیه- اختلاف مصدق و کاشانی به خاطر چند انتخاب مصدق در کابینه که این اختلاف تا پایان باقی ماند - نامه مصدق به چرچیل برای پس گرفتن پولهای بلوکه شده ایران در بانک های انگلیس و دریافت خسارت به خاطر توقف فروش نفت- اخراج کارکنان سفارت انگلیس در ایران پس از بی جواب ماندن نامه مصدق به چرچیل - انتخاب آیزنهاور به ریاست جمهوری در آمریکا - کودتای علیه دولت مصدق در روز ۹ اسفند که با رسیدن افشارطوس رئیس شهربانی و افرادی نافرجم ماند - ربهوده شدن افشارطوس و قتل او - اختلافات مصدق با مجلس - استعفاى حدود ۱۰۰ تن از نمایندگان طرفدار دولت یا بی طرف مجلس - رفراندوم مصدق در سطح کشور برای انحلال مجلس هفدهم علی رغم نظر آیت ا... کاشانی و سرانجام انحلال مجلس به رای اکثریت مردم با وجود ایراد هایی که بر این رفراندوم بود - دو کودتای نافرجم ۲۳ و ۲۵ مرداد که هردو توسط حزب توده شناخته شده و لو رفتند - فرار شاه به شهر رم ایتالیا - کودتای ۲۸ مرداد توسط زاهدی و افرادی مانند شعبان جعفری و همراهایش - غارت خانه نخست وزیر و پایان کار</p>	<p>دکتر محمد مصدق - ۱۳۳۱ تا ۱۳۳۲</p>				
<p>بازگشت شاه از فرار - محاکمه دکتر مصدق در دادگاه نظامی و محکومیت او به سه سال زندان و بعد از آن تبعید به ملک خانوادگی خود در احمد آباد - سفر ریچارد نیکسون معاون ریاست جمهوری آمریکا به ایران - درگیری در دانشگاه تهران و کشته شدن سه تن از دانشجویان معترض: شریعت رضوی، بزرگ نیا و قندچی - اعدام دکتر فاطمی وزیر امور خارجه و تدریجی دکتر مصدق که در روزهای فرار شاه بیشترین سخنان را علیه شاه می زد - امضای قرارداد نفتی کنسرسیوم که دست خارجی ها را بیش از هر زمان دیگری برای غارت کردن نفت ایران باز می گذاشت - توافق شوروی با ایران برای دادن بدهی هایش به ایران</p>	<p>سرلشکر فضل ا... زاهدی - ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۳</p>				
<p>ظهور جمال عبدالناصر در مصر و محبوبیت فراوان او در میان اعراب - تشکیل پیمان دفاعی بغداد زیر نظر انگلستان متشکل از ایران، عراق، پاکستان و ترکیه که در مقابل تهدید منافع انگلستان در منطقه توسط جمال عبدالناصر انجام می شد - تاسیس مدرسه علوی در همین دوران - شرکت علا در مجلس ختم مصطفی کاشانی فرزند آیت ا... کاشانی در مسجد سپهسالار برای جذب او و شلیک گلوله مظفر ذوالقدر از اعضای فدائیان اسلام که به او خورد و تلاش ذوالقدر برای قتل او با چاقو نیز بی ثمر ماند - ملی شدن کانال سوئز در مصر به رهبری جمال عبدالناصر و حمله اسرائیل و انگلستان و فرانسه به مصر - دستگیری نواب صفوی و سایر اعضای فداییان اسلام - دستگیری آیت ا... کاشانی و محکومیت او به حبس انفرادی - اعدام نواب صفوی و یارانش - پایان دوره زندان مصدق و انتقال او به احمدآباد</p>	<p>حسین علا - ۱۳۳۴ تا ۱۳۳۶</p>				
<p>قدرت گرفتن سازمان امنیت و اطلاعات کشور (ساواک) به ریاست تیمور بختیار - خارج شدن عراق از پیمان نظامی بغداد پس از تبدیل رژیم سلطنتی این کشور به جمهوری و تغییر نام پیمان نظامی بغداد به پیمان سنتو و فرار گرفتن آمریکا در راس پیمان - دستگیری خسرو روزهی از آخرین کمونیست های فعال ایران در آن زمان - خرید اسلحه به مقدار زیاد از کشورهای خارجی توسط شاه - فرار گرفتن ایران در مقابل شوروی و مصر و به عنوان حافظ منافع آمریکا در منطقه - ظهور پاتریس لومومبا در کنگو - مبارزه فیدل کاسترو و چه گوارا در کوبا - طلاق شاه از ثریا و ازدواج او با فرح دیبا - تلاش شاه برای "اصلاحات ارضی" که به سفارش آمریکا انجام می شد و چون آیت ا... بروجردی با آن مخالفت کرد، از مفاد آن به قدری کاسته شد و منتشر به قدری تغییر کرد که به صورت قانونی بی اثر در آمد</p>	<p>دکتر منوچهر اقبال - ۱۳۳۶ تا ۱۳۳۹</p>				
<p>سفر ملکه الیزابت به ایران - فوت آیت ا... بروجردی و تشییع جنازه و سوگواری وسیع مردم برای او - نامه تسلیت شاه برای آیت ا... سید محسن حکیم در نجف که نشان دهنده تمایل شاه برای انتقال مرجعیت شیعه از قم به نجف و در کل به خارج از کشور بود - تشکیل نهضت آزادی توسط مهندس بازرگان و آیت ا... طالقانی و دکتر سبحانی که در واقع انشعابی مذهبی از جبهه ملی بود</p>	<p>جعفر شریف امامی - ۱۳۳۹ تا ۱۳۴۰</p>				

<p>نخست وزیر امینی به خواست آمریکایی ها و علی رغم مخالفت شاه - انحلال مجلس انتصابی بیستم- محاکمه و دستگیری بسیاری از عوامل دربار در حکومت و رسوایی های مالی دربار - میتینگ بزرگ جبهه ملی در جلالیه و سخنرانی سنجابی، شاپور بختیار، داریوش فوهر و حبیبی و در آخر یورش پلیس و درگیری - فوت آیت ا... کاشانی - فرار تیمور بختیار رئیس ساواک از کشور پس از آن که شاه تصمیم به برکناری او گرفت - سرانجام اجرای اصلاحات ارضی در ایران به شکلی که کندی رئیس جمهور آمریکا می خواست با وجود مخالفت ها</p>	<p>علی امینی - ۱۳۴۰ تا ۱۳۴۱</p>				
<p>وقوع زلزله سنگین در بونین زهرا - تبلیغ لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی - تصمیم به برگزاری رفراندوم اصول ششگانه انقلاب شاه و ملت یا انقلاب سفید:اصلاحات ارضی، حق رای برای زنان، ملی کردن جنگلها، سهمیم کردن کارگران در سود کارخانه ها و... - تحریم رفراندوم توسط حوزه علمیه قم- تحریم رفراندوم توسط نهضت آزادی و احزاب و اصناف مختلف - یورش پلیس به اجتماع مخالفان اصول ششگانه و ضرب و شتم آیت ا... خوانساری سخنران مراسم - سفر شاه به قم که با تدارکات نظامی شدید از ترس یورش مردم انجام شده بود. اما هنگام ورود شاه مردم به تدبیر امام خمینی و حوزه علمیه از خانه ها بیرون نیامدند - سخنرانی تند شاه در قم و حمله او به "ارتجاع سیاه" - برگزاری رفراندوم و تصویب اصول ششگانه - حمله مامورین ساواک به مدرسه فیضیه و درگیری شدید مامورین و طلاب در آنجا - حمله مامورین به مدرسه طالبیه تبریز - اعلامیه آیت ا... سید محسن حکیم در دعوت به علمای ایران برای مهاجرت به عراق - ابراز موافقت دربار با اعلامیه ی آیت ا... حکیم - مخالفت امام خمینی با مهاجرت و پخش اعلامیه ای با این مضمون که شاه اگر حسن نیت دارد، باید مسبب حادثه مدرسه فیضیه را دستگیر کند - وقوع چند مورد درگیری در محرم و سخنرانی معروف امام خمینی در روز عاشورا و نصیحت به شخص شاه - دستگیری چند تن از مخالفان و روحانیان - دستگیری امام خمینی در نیمه شب پانزدهم خرداد - تظاهرات شدید مردم در تهران و قم و سایر شهرها - اعلام حکومت نظامی - برخورد مسلحانه ماموران شاه و قتل عده زیادی از کفن پوشانی که خواستار آزادی امام خمینی بودند و از ورامین به سمت تهران حرکت کرده بودند در روز ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ - دستگیری طیب حاج رضایی از دوستان شعبان جعفری و از دسته داران بزرگ جنوب شهر که به علت کمک به برگزاری تظاهرات ۱۵ خرداد دستگیر شد و سرانجام در آبان ۱۳۴۲ اعدام شد - ترور جان اف کندی رئیس جمهور آمریکا</p>	<p>اسدا... علم - ۱۳۴۱ تا ۱۳۴۲</p>				
<p>بازگشت امام خمینی از خانه تحت نظر در تهران به قم - سخنرانی مشهور امام خمینی در قم در روز چهارم آبان و اعلام خطر وی به مردم و ارتش و روحانیون و... و اعتراض به لایحه کاپیتولاسیون یا مصونیت قضایی آمریکاییان - دستگیری امام خمینی در روز ۱۳ آبان و تبعید وی به خارج از کشور- ترور حسنعلی منصور توسط محمد بخارایی از اعضای جمعیت مومتلفه اسلامی - پنهان داشتن خبر قتل او توسط شاه تا روز ششم بهمن که سالگرد انقلاب سفید بود</p>	<p>حسنعلی منصور - ۱۳۴۲ تا ۱۳۴۳</p>				
<p>ترور نافرجم شاه توسط رضا شمس آبادی - بازگشت دکتر علی شریعتی از پاریس و آغاز فعالیت های او در داخل کشور پس از یک دستگیری موقت در مرز ترکیه و ایران - فوت دکتر محمد مصدق - مرگ مرموز غلامرضا تختی کشتی گیر صاحب نام ایران - قدرت گرفتن تدریجی بهاییان و آزادی بیشتر آنها - دستگیری اعضای حزب ملل اسلامی که گروهی مسلح بودند و قصد ایجاد حکومت اسلامی داشتند - جدا شدن بحرین از ایران با موافقت شاه و در مقابل ضمیمه شدن دو تنب و ابوموسی به ایران که خود از قبیل جزء خاک ایران محسوب می شدند -درگیری بین هند و پاکستان - جنگ شش روزه بین کشورهای عرب مصر و سوریه و اردن از یک سو و اسرائیل به پشتیبانی آمریکا از سوی دیگر که به شکست سنگین و پرتلفات نیروهای عرب انجامید - غرق شدن مشکوک صمد بهرنگی در رود ارس - فوت جلال آل احمد - برگزاری پرخرج جشن های دوهزار و پانصد سالگی رژیم شاهنشاهی در ایران - وقوع جنگ رمضان یا جنگ اکتبر ۱۹۷۳ بین اعراب و اسرائیل که طی آن مصر قسمت هایی از صحرای سینا را باز پس گرفت و سپس انور سادات در جریان مصالحه خود با اسرائیل به وساطت جیمی کارتر رئیس جمهور آمریکا صحرای سینا را به طور کامل پس گرفت - به رسمیت شناخته شدن امارات متحده عربی - لشکرکشی های نیروهای ایرانی به ظفار در یمن و چند منطقه دیگر برای دفاع از حکومت های استبدادی تحت سلطه آمریکا - کودتای آمریکایی علیه سالوادور آلنده در شیلی و روی کار آمدن ژنرال پینوشه - مطلع شدن شاه از ابتلای او به بیماری سرطان لنف در اتریش - ادامه خریدهای نظامی سنگین شاه - قطع حمایت شاه از مصطفی پازرانی رهبر شورشیان کرد عراق و دوستی شاه با عراق - انحلال همه احزاب کشور و تشکیل حزب رستاخیز - دادگاه جنجالی خسرو گلسترخی و حاضر نشدن او به اظهار ندامت در تلویزیون و سرانجام اعدام او - دستگیری شریف واقفی و قتل او زیر شکنجه ساواک - گروگان گرفته شدن جمشید آموزگار و چند وزیر دیگر او یک توسط چریکی به نام کارلوس که برای آزادی فلسطین می جنگید و سرانجام آزاد شدن آموزگار در الجزایر - تبدیل تاریخ ایران به تاریخ شاهنشاهی که بر اساس آن، میدا تاریخ، سال به سلطنت رسیدن کورش بود به نحوی که دوهزار و پانصدمین سال آن مصادف با آغاز سلطنت شاه باشد - اعتراض علمای قم و رضایت ظاهری حکومت به این که هر دو تاریخ هجری شمسی و شاهنشاهی در کشور وجود داشته باشند - درگیری دانشجویان با ساواک و حمله شبانه ساواک به خوابگاه دانشجویان دانشگاه تهران و حمله به خانه افرادی که به مخالفت با حکومت مظنون بودند در روز ۱۶ آذر سال ۱۳۵۶ - مرگ ناگهانی و مشکوک دکتر علی شریعتی در لندن - ریاست جمهوری جیمی کارتر از حزب دموکرات در آمریکا به جای جerald فورد و نرم تر شدن سیاست های شاه در اثر فشارهای دولت جدید آمریکا که سرانجام به عزل هویدا و نخست وزیری آموزگار انجامید - قطع پی در پی برق در کشور و کم شدن سهم برق صنایع - برکناری هویدا تحت فشار آمریکا به خاطر تظاهرات های پی در پی مردم</p>	<p>امیر عباس هویدا - ۱۳۴۳ تا ۱۳۵۶</p>				

ماجرای جشن هنر شیراز و اعتراضات وسیع مردم- فوت ناگهانی سید مصطفی خمینی فرزند بزرگ امام خمینی و چاپ آگهی های تسلیت و برگزاری مجالس ترحیم در شهرهای مختلف - چاپ مقاله توهین آمیز روزنامه اطلاعات نسبت به امام خمینی - تظاهرات و درگیری های خونین روز ۱۹ دی در قم و ۲۹ بهمن در تبریز که به مناسبت چهلمین روز درگذشت شهدای ۱۹ دی بود - اعلام نوروژ به عنوان عزای ملی از طرف مردم به پیروی از امام خمینی - شلوغی و تظاهرات در اصفهان و سپس در شهرهای دیگر و اعلام حکومت نظامی در اصفهان و چند شهر دیگر - آتش سوزی در سینما رکس آبادان و کشته شدن بیش از سیصد نفر - انداختن این حادثه به گردن گروه های مذهبی توسط حکومت و به گردن حکومت توسط مردم - سقوط دولت آموزگار	جمشید آموزگار- ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۷				
الغای تاریخ شاهنشاهی - دادن آزادی های سیاسی و بستن قمارخانه ها - دستگیری چند تن از سرمایه داران منسوب به دربار- ناپدید شدن مشکوک امام موسی صدر رهبر شیعیان لبنان در لیبی - راهپیمایی یک میلیونی در تهران در روز ۱۳ شهریور، عید فطر - کشتار وسیع تظاهرکنندگان در میدان ژاله در روز ۱۷ شهریور معروف به جمعه سیاه - زلزله ویرانگر در شهر طیس - پیام مخفیانه صدام برای شریف امامی که در آن گفته شده بود که اگر دولت ایران بخواهد صدام می تواند ترتیب کشته شدن امام خمینی در عراق را بدهد - ترک عراق توسط امام خمینی به مقصد پاریس و اسکان در نوفل لوشاتو - دادن مهلت یک هفته ای به دولت برای آزاد کردن مطبوعات توسط روزنامه نگاران و اعتصاب در پایان این مهلت - سرانجام عقب نشینی دولت و آزادی کامل مطبوعات - آزادی گسترده زندانیان سیاسی از جمله آیت ا... طالقانی - پیام شاه برای ملت مبنی بر این که پیام انقلاب ملت ایران را شنیده است	جعفر شریف امامی - ۱۳۵۷				
آغاز جدی شعارهای یکپارچه مردم بر روی بام ها بر علیه رژیم - تاکید از هاری بر این که صداها از نوار بوده است - تظاهرات گسترده در روزهای تاسوعا و عاشورا	ارتشید غلامرضا از هاری - ۱۳۵۷				
طرد شدن بختیار از جبهه ملی- فرار شاه از ایران در روز ۲۶ دی و شادی مردم در خیابان ها - رد و بدل شدن پیام های متعدد میان شورای انقلاب و بختیار برای استعفای بختیار یا تسلیم حکومت به امام خمینی توسط او و بی نتیجه ماندن آنها - به تعویق انداخته شدن پی در پی بازگشت امام خمینی به کشور - خارج شدن آمریکایی ها از ایران به دستور کارتر در روز ۱۱ بهمن - بالاخره اجازه هواپیمای دربست ایرفرانس به ایران توسط فردی به نام دستمالچی و بازگشت امام خمینی به کشور و استقبال بی نظیر مردم از او - حرکت از فرودگاه به بهشت زهرا و سخنرانی در آنجا- استقرار امام خمینی در مدرسه علوی - استعفای شهردار تهران - حکم تشکیل دولت موقت بازرگان توسط امام خمینی در روز ۱۵ بهمن - بیعت همافران نیروی هوایی با امام در روز ۱۹ بهمن - درگیری های شدید نظامی میان همافران نیروی هوایی و مردم با گارد شاهنشاهی و فرمانداری نظامی و هوانیروز در روز های ۲۰ و ۲۱ بهمن و مسلح شدن مردم - اعلامیه بیطرفی ارتش در روز ۲۲ بهمن - فتح رادیو و تلویزیون - سرانجام پیروزی انقلاب و پایان کار سلطنت پهلوی در روز ۲۲ بهمن ۱۳۵۷	شاپور بختیار - ۱۳۵۷				

تاریخ میلادی	تاریخ هجری	رهبر	رئیس جمهور	نخست وزیر	رویدادها
۱۹۷۹	بهمن ۱۳۵۷ تا آبان ۱۳۵۸			بازرگان (دولت موقت)	تشکیل کمیته ی انقلاب - همه پرسی برای جمهوری اسلامی و رای ۹۸٪ مردم به جمهوری اسلامی در روز ۱۱ فروردین - تشکیل سپاه پاسداران - تشکیل کمیته ی امداد امام خمینی - برگزاری اولین نماز جمعه تهران به امامت آیت ا... طالقانی - شهادت استاد مرتضی مطهری - ریاست جمهوری صدام حسین در عراق پس از استعفای حسن البکر - همه پرسی برای قانون اساسی مصوب در مجلس خبرگان که بر پایه پیش نویس قانون اساسی بود که اندکی قبل نوشته شده بود و رای مردم به آن در ۱۲ آذر سال ۱۳۵۸ - فوت آیت ا... طالقانی - درگیری در کردستان و جنگ سپاه با آنها و مقاومت دکتر چمران در پاوه و سرانجام شکست شورشیان- تسخیر سفارت آمریکا در ۱۳ آبان توسط دانشجویان مسلمان پیرو خط امام و به گروگان گرفتن کارکنان سفارت و قرار دادن شرط تسلیم شاه توسط آمریکا به ایران برای محاکمه در مقابل آزادی گروگان ها - مخالفت دولت موقت با این اقدام علی رغم پشتیبانی امام خمینی از آن - استعفای دولت موقت
۱۹۷۹ تا ۱۹۸۰	آبان ۱۳۵۸ تا بهمن ۱۳۵۸			شورای انقلاب	پس از استعفای دولت موقت، شورای انقلاب که تا آن زمان موضعی کلی تر از دولت داشت، رسماً مشغول به اداره کشور شد - شهادت دکتر محمد مفتاح - اغتشاش حزب خلق مسلمان در تبریز و سرکوب آنان
۱۹۸۰ تا ۱۹۸۱	بهمن ۱۳۵۸ تا خرداد ۱۳۶۰	امام خمینی	ابوالحسن بنی صدر	محمد علی رجایی	برگزاری انتخابات ریاست جمهوری که بنی صدر و جلال الدین فارسی رقبای اصلی آن بودند و احمد مدنی، حسن حبیبی، کاظم سامی، داریوش فروهر، صادق قطب زاده، صادق طباطبایی و محمد مکرری نیز در آن حضور داشتند - شایع شدن سخنانی مبنی بر ایرانی الاصل نبودن جلال الدین فارسی و افغانی بودن او و کناره گیری جلال الدین فارسی و رقابت حسن حبیبی با بنی صدر و سرانجام پیروزی قاطع بنی صدر در انتخابات - انتخاب رجایی به نخست وزیری به پیشنهاد حزب جمهوری اسلامی و پس از دو پیشنهاد ناپذیرفته بنی صدر(احمد خمینی و میرسلیم) - برگزاری انتخابات دوره اول مجلس در اسفند ۱۳۵۸ و تشکیل مجلس در هفتم خرداد ۱۳۵۹ - تعطیلی دانشگاه ها در بهار ۱۳۵۹ و آغاز انقلاب فرهنگی- ناکامی آمریکا برای آزاد کردن گروگان ها با هواپیما و هلی کوپتر از راه کویر به علت وقوع طوفان شن - فوت شاه مخلوع در مصر - آغاز حمله نظامی عراق به ایران در روز ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ که به هشت سال جنگ انجامید - میانجی گری الجزایر برای حل مسئله ی گروگان ها و بالاخره آزادیشان پس از ۴۴ روز و تعهد آمریکا برای آزاد کردن پول های بلوکه شده ایران در بانکهای آمریکا - طرح عدم کفایت سیاسی رئیس جمهور در مجلس و رای نمایندگان به آن و برکناری بنی صدر پس از عزل رسمی وی توسط امام خمینی
۱۹۸۱	خرداد تا مرداد ۱۳۶۰			شورای ریاست جمهوری (محمد بهشتی، محمد علی رجایی و اکبر هاشمی رفسنجانی)	انحلال رسمی جبهه ملی در کشور - شهادت مصطفی چمران در جبهه- سوء قصد به جان آیت ا... خامنه ای - شهادت دکتر بهشتی رئیس قوه قضاییه و ۷۲ تن دیگر در دفتر حزب جمهوری اسلامی بر اثر انفجار بمب توسط مجاهدین خلق و جایگزینی آیت ا... موسوی اردبیلی در شورای ریاست جمهوری به جای شهید بهشتی
۱۹۸۱	مرداد تا شهریور ۱۳۶۰		محمد علی رجایی	محمد جواد باهنر	فرار بنی صدر با لباس زنانه از کشور به همراه چند تن از سران مجاهدین خلق - انفجار بمب در ساختمان نخست وزیری توسط منافقین و شهادت رجایی و باهنر

۱۹۸۱	شهریور تا مهر ۱۳۶۰			آیت ا... محمدرضا مهدوی کنی	
۱۹۸۱ تا ۱۹۸۹	۱۳۶۰ تا ۱۳۶۸	آیت ا... سید علی خامنه ای	میرحسین موسوی		ندادن رای اعتماد به دکتر علی اکبر ولایتی توسط مجلس که پیشنهاد شخص رئیس جمهور بود و انتخاب میرحسین موسوی به نخست وزیری - ترور آیت ا... دستغیب - ترور آیت ا... اشرفی اصفهانی - فاش شدن طرح کودتایی علیه نظام جمهوری اسلامی توسط حزب خلق مسلمان در تبریز و با حمایت آیت ا... شریعتمداری و با همکاری صادق قطب زاده که با اعتراف آیت ا... شریعتمداری به آگاهی از وجود کودتا و اعتراف سایر اعضای کودتا در تلویزیون و اعدام صادق قطب زاده پایان گرفت - فتح خرمشهر که توسط عراقی ها اشغال شده بود در روز ۳ خرداد ۱۳۶۱ طی عملیات بیت المقدس - نازاری در کردستان - انحلال رسمی حزب توده در کشور پس از یک سلسله دستگیری سران حزب توده و اعتراف بسیاری از آنان از جمله نورالدین کیانوری، محمدعلی عمویی، احسان طبری و ناخدا ابراهیم افضلی در تلویزیون به تلاش برای براندازی - بازگشایی دانشگاه ها در آذر ۱۳۶۲ - انتخابات دور دوم مجلس در ۱۳۶۳ - انتخاب دوباره آیت ا... خامنه ای به ریاست جمهوری در ۱۳۶۴ - قرارداد مخفیانه برای خرید اسلحه میان ایران و آمریکا و آمدن مخفیانه مک فارلین از طرف ریگان به ایران در یک هواپیمای حمل اسلحه برای رساندن پیام هایی به حکومت ایران - افشای آمدن مک فارلین به ایران توسط مقامات ایرانی بر اثر بروز اختلافاتی میان دو طرف - حمله سربازان سعودی به حجاج ایرانی در هنگام مراسم برانت از مشرکین حج سال ۱۳۶۶- پایان فعالیت حزب جمهوری اسلامی - ایجاد مجمع تشخیص مصلحت نظام به فرمان امام خمینی- انتخابات سومین دوره مجلس در ۱۳۶۷ - نامه امام خمینی خطاب به گورباچف و هشدار به او از فروپاشی قریب الوقوع نظام کمونیستی - حکم ارتداد و واجب القتل بودن سلمان رشدی توسط امام خمینی به خاطر نوشتن کتاب آیات شیطانی که به اسلام و پیامبر اسلام اهانت کرده بود - پرتاب موشک توسط ناوهای آمریکایی در خلیج فارس به هواپیمای مسافربری ایرانی ایرباس و کشته شدن ۲۹۷ مسافر آن - قبول قطعنامه ۵۹۸ از جانب ایران در ۲۹ تیر ۱۳۶۷ که به منزله پایان جنگ بود - اجرای عملیات فروغ جاویدان توسط مجاهدین خلق که طی عملیات مرصاد که توسط نیروهای ایران انجام گرفت با تلفات بسیار سنگین شکست خوردند - ایجاد آتش بس کامل میان ایران و عراق در ۲۹ مرداد ۱۳۶۷ - وفات محمد حسین بهجت تبریزی مشهور به شهریار در شهریور ۱۳۶۷ - تشکیل شورای بازنگاری قانون اساسی - عزل آیت ا... منتظری از قائم مقامی رهبری - فوت امام خمینی در شب ۱۴ خرداد ۱۳۶۸ پس از یک بیماری کوتاه مدت در سن هشتاد و هفت سالگی و مراسم تشییع جنازه وسیع و بی سابقه وی در تهران - انتخاب آیت ا... خامنه ای به عنوان رهبر جدید توسط مجلس خبرگان رهبری - برگزاری همه پرسی اصلاح قانون اساسی و رای مردم به آن و حذف مقام نخست وزیری از سیستم حکومتی کشور - ضعف نظام کمونیستی در زمان گورباچف و ریزش دیوار برلین و سرانجام استعفای او و قدرت گرفتن پلتنسین

تاریخ میلادی	تاریخ هجری	رهبر	رئیس جمهور	رویدادها
تا ۱۹۸۹ تا ۱۹۹۷	تا ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۶		اکبر هاشمی رفسنجانی	آزادی اولین گروه از اسیران ایرانی جنگ در عراق به کشور -فروپاشی نظام کمونیستی شوروی - سفر چاوشسکو دیکتاتور رومانی به ایران که پس از بازگشت از ایران به کشورش توسط مردم سرنگون و سپس اعدام شد - تصرف کویت توسط عراق و بازپس گرفته شدن آنجا توسط آمریکا- استیضاح و برکناری ایرج فاضل وزیر بهداشت - انتخابات مجلس چهارم - انتخاب ریاست جمهوری و انتخاب شدن هاشمی رفسنجانی برای دور دوم - انتخابات مجلس پنجم
تا ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۵	تا ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴	آیت علی خامنه ای	سید محمد خاتمی	پیروزی خاتمی در انتخابات روز ۲ خرداد ۱۳۷۶ با بیش از بیست میلیون رای در برابر رقیب اصلی خود علی اکبر ناطق نوری و رقبای دیگر، محمد محمدی ری شهری و رضا زواره ای - استیضاح عبدالله نوری وزیر کشور توسط مجلس پنجم و برکناری او در بهار ۱۳۷۷ - ترور داریوش فروهر و همسرش پروانه فروهر در آذر ۱۳۷۷ و چند قتل دیگر در همان دوره که به قتل های زنجیره ای شهرت یافتند - پخش مستقیم جلسه دادگاه غلامحسین کرباسچی شهردار تهران از تلویزیون که سرانجام به پنج سال حبس و چند جریمه دیگر محکوم شد - استیضاح عطاءالله مهاجرانی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی توسط مجلس در اردیبهشت ۱۳۷۸ و آوردن رای اعتماد توسط مهاجرانی و باقی ماندن وی در مسئولیتش - خودکشی سعید امامی (اسلامی) در دوران بازداشت به وسیله داروی نظافت، سعید امامی از معاونین وزارت اطلاعات بود که در پرونده قتل های زنجیره ای دست داشت - توقیف روزنامه پرتیراژ سلام که صاحب امتیاز آن محمد موسوی خوینی ها بود - تظاهرات دانشجویان دانشگاه تهران که از قضیه تعطیلی روزنامه سلام شروع شد و به تدریج گسترده شد و حمله شبانه عده ای به کوی دانشگاه تهران و ضرب و شتم دانشجویان در خوابگاه ها در ۱۸ تیر ۱۳۷۸ - زندانی شدن عبدالله نوری وزیر سابق کشور - جنجال بر سر چاپ مقاله ای در نشریه موج که توهین به امام زمان (عج) محسوب شده بود - برگزاری انتخابات مجلس ششم و رای مردم به جناح اصلاح طلب و نزدیک تر به خاتمی - ترور سعید حجاریان از فعالان جناح اصلاح طلب توسط فردی به نام سعید عسگر و زنده ماندن سعید حجاریان - استعفای مهاجرانی وزیر ارشاد - برگزاری دادگاه و محاکمه افرادی از جمله اکبر گنجی به جرم شرکت در کنفرانسی در برلین که با نام کنفرانس برلین مشهور شد - سقوط هومایمی حامل رحمان دادمان و چند تن از نمایندگان مجلس - انتخابات ریاست جمهوری و انتخاب دوباره خاتمی با بیش از بیست و یک میلیون رای در ۱۸ خرداد ۱۳۸۰ - حمله آمریکا به افغانستان و براندازی رژیم طالبان در مهر ۱۳۸۰ و نشاندن حامد کرزای به عنوان رئیس دولت انتقالی افغانستان - انحلال رسمی حزب نهضت آزادی توسط حکومت - آغاز حمله آمریکا و انگلیس به عراق و براندازی رژیم صدام حسین و فتح این کشور در آخرین روز های سال ۱۳۸۱ - اعطای جایزه صلح نوبل سال ۲۰۰۳ میلادی به شیرین عبادی - ادامه یافتن کار ساخت نیروگاه هسته ای بوشهر به کمک روسیه علی رغم مخالفت های آمریکا و با وجود محدودتر کردن فعالیت ها - رد صلاحیت نامزدهای اصلاح طلب در انتخابات دور هفتم مجلس توسط شورای نگهبان و کاهش مشارکت مردم در انتخابات و رای آوردن گروه های متمایل به جناح محافظه کار- استعفای برخی از نمایندگان مجلس ششم در فاصله بین انتخابات مجلس هفتم و شروع به کار آن

۱- بهنود، مسعود، از سید ضیا تا بختیار، تهران، جاویدان، ۱۳۷۸

۲- منصور، ذبیح...، سرزمین جاوید، تهران، نگارستان کتاب، ۱۳۸۰

۳- دفتر برنامه ریزی و تالیف کتاب های درسی، تاریخ ایران و جهان (۲) سال سوم آموزش متوسطه رشته ادبیات و علوم انسانی، تهران، شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران، ۱۳۸۱

۴- دفتر برنامه ریزی و تالیف کتاب های درسی، تاریخ سال دوم دوره راهنمایی تحصیلی، تهران، شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران، ۱۳۸۱

۵- آکوری، جیمز، رنسانس، آریتا یاسانی، تهران، ققنوس، ۱۳۸۰

۶- ناردو، دان، امپراتوری ایران، مرتضی ثاقب فر، تهران، ققنوس، ۱۳۷۹

۷- لاجوردی، حبیب، خاطرات دکتر مهدی حائری یزدی (تاریخ شفاهی ایران)، تهران، نادر، ۱۳۸۲

۸- کی، هرموز، آن حکایت ها (گفتگو و نقد هرموز کی با احسان نراقی)، تهران، جامعه ایرانیان، ۱۳۸۱

۹- قوچانی، محمد، جمهوری مقدس، تهران، نقش و نگار، ۱۳۸۱

۱۰- سرشار، هما، خاطرات شعبان جعفری، تهران، ثالث، ۱۳۸۱

11- Islamic Republic Of Iran Broadcasting (IRIB) website

12- Iranian Cultural Heritage Organization website

13- Qajar princely families' website

14- Iranian's history on this day website

15- Hyper History online

16- Kessler associate website

17- Family of man website

18- Aviny.com

19- Iran chamber society website

بهار هزار و سیصد و هشتاد و سه - محسن مهدوی - لندن